

Ссдашова Оксана Анатоліївна – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри української мови та культури Національного авіаційного університету (м. Київ).

E-mail: oksanasedashova@gmail.com

Siedashova Oksana A. - Ph.D., assistant professor of Ukrainian language and culture Chair of the National Aviation University (Kyiv, Ukraine).

E-mail: oksanasedashova@gmail.com

УДК 378.22 – 048.55 [27:37: 378]

МАГІСТЕРІУМ ДЛЯ ПІДГОТОВКИ ВИКЛАДАЧІВ ЗА СПЕЦІАЛІЗАЦІЄЮ «ХРИСТІЯНСЬКА ПЕДАГОГІКА У ВИЩІЙ ШКОЛІ»

І. Л. Сіданіч

Розглянуто специфіку організації магістерської підготовки майбутніх викладачів вищої школи в умовах реформування національної освіти. Визначено особливості введення спеціалізації «Християнська педагогіка у вищій школі» до навчального плану підготовки магістра галузі знань 1801 «Специфічні категорії» за спеціальністю 8.18010021 «Педагогіка вищої школи» кваліфікації «викладач університетів та вищих навчальних закладів» за заочною формою навчання.

Ключові слова: магістратура, спеціалізація, зміст навчання, християнська педагогіка у вищій школі.

Постановка проблеми. Інтегрування української педагогічної освіти в загальноєвропейський та світовий освітній простір вимагає усвідомлення засад і принципів сучасної професійно-педагогічної підготовки викладачів вищих навчальних закладів. Перехід педагогічної школи до ступеневої системи освіти передбачає оновлення змісту базової педагогічної освіти молодших спеціалістів, бакалаврів, а також розробки змісту, форм і методів педагогічної підготовки магістрів як фахівців найвищого кваліфікаційного рівня, які в майбутньому поновлять склад науковців з різних галузей науки та викладацький корпус вищих навчальних закладів, спеціалізованих середніх навчальних, закладів із поглибленим вивченням окремих предметів, гімназій, ліцеїв, коледжів. Вивчення науково-педагогічної

літератури та стану практичної діяльності університетів дає нам підстави для висновку, що теорія і методика педагогічної освіти магістрів залишається недостатньо розробленою з точки зору потреб нової педагогічної реальності.

Здобуття релігійної освіти у державних закладах і відповідно, отримання диплома державного зразка за спеціалізацією «Християнська педагогіка у вищій школі» наразі є доволі суперечливим та складним процесом, особливо при тому, що на сьогодні в Україні релігійні організації відокремлені від держави. Труднощі стосуються і навчально-методичної бази, і підбору кадрового складу викладачів із науковим ступенем кандидата та доктора наук, і нормативно-правового забезпечення, що стосується насамперед змісту навчання магістрів у контексті дидактичної підготовки випускників цієї спеціалізації.

Підготовка магістрів педагогіки вищої школи в Україні відбувається в умовах перебудови змісту вищої освіти, удосконалення навчальних програм, підготовки нових курсів та спецкурсів, які б відповідали рівню кваліфікації випускника, сприяли формуванню основних професійних компетенцій майбутнього викладача християнської педагогіки у вищій школі. Оскільки зміст вищої освіти – це система знань, умінь та навичок у вигляді компетенцій, що зумовлена цілями та потребами, перспективами розвитку нашого суспільства, науки, техніки, технологій, культури та мистецтва, то вищу освіту потрібно розглядати як результат підготовки магістра за конкретним напрямом. На сучасному етапі виникає необхідність підготовки магістра конкретного напрямку за освітньо-кваліфікаційною характеристикою, беручи до уваги вимоги до випускника та його місце у структурі галузей економіки.

Аналіз останніх праць і публікацій з досліджуваної проблеми свідчить про наявність позитивних зрушень у підготовці викладачів вищих навчальних закладів. Дослідження О.А. Абдуллої, В.І. Бондаря, С.В. Кондратьєвої, В.О. Крутецького, Н.В. Кузьміної, Ю.Н. Кулюткіна, І.Я. Лернера, А.К. Маркіної, Л.М. Мітіної, В.О. Сластьоніна, О.І. Щербакова розкривають особливості педагогічної діяльності та особистості викладача, що впливають на пошук нових перспективних підходів до підготовки майбутнього викладача в системі вищої освіти. В останні роки активно розробляється концепція університетської педагогічної освіти (О.І. Андрущенко, В. П. Безпалько, Л.Г. Коваль, Л.С. Нечепоренко, В.В. Сагарда), досліджується методологія та історія педагогічної освіти в Україні і закордоном (М.Б. Євтух, О.В. Глузман, В.Г. Кремень,

В.І. Луговий, В.К. Майборода, Л.П. Пуховська), аналізуються особливості формування змісту вищої освіти (В. В. Краєвський, В.С. Ледньов, З. В. Рябова, П. І. Ставський, М. І. Шкіль); здійснюється пошук шляхів підвищення результативності підготовки студентів магістратури (О.Г. Мороз, З. Сліпкань, В.І. Олійник, Г.П. Шевченко). Але залишаються невирішеними питання щодо виявлення: спадкоємності та наступності у підготовці педагогів різних освітньо-кваліфікаційних рівнів; змісту, форм, методів підготовки студентів магістратури; співвідношення змістового компонента педагогічної підготовки випускників класичних та педагогічних університетів освітньо-кваліфікаційного рівня фахівців (бакалавр, магістр, доктор філософії); технології підготовки магістрів до інноваційної діяльності.

Важливим для розробки цього питання є врахування теоретичних і практичних наробок авторського колективу під керівництвом доктора пед. наук, професора В.М. Жуковського (програма для загальноосвітніх навчальних закладів (1-11 клас) «Основи християнської етики»; авторського колективу під керівництвом доктора пед. наук, професора І. Д. Бега (програма для загальноосвітніх навчальних закладів (1-9 клас) «Християнська етика в українській культурі»; авторського колективу під керівництвом академіка НАПН України, доктора пед. наук, професора М. Б. Євтуха, Филипа (Р. Осадченко), архієпископа Полтавського і Миргородського, доктора богослов'я, голови Місіонерського відділу при Священному Синоді Української Православної Церкви, ректора Полтавської Місіонерської Духовної семінарії (програма для загальноосвітніх навчальних закладів (1-11 клас) «Біблійна історія та християнська етика»), а також і таких авторів, як М. Гриньова (питання фахової підготовки магістра напряму «Педагогічна освіта» спеціальності «Християнська етика»); О. Рогова (Концепція та навчальна програма для загальноосвітніх навчальних закладів (12-річна школа) «Етика віри» (Християнська етика) 1-12 класи) тощо.

Аналіз цих та інших досліджень з проблеми дозволяють глибше зрозуміти, осмислити сутність спеціалізації як складного процесу у забезпеченні якості викладання навчальних дисциплін духовно-морального спрямування у вищій школі. Водночас у теорії та практиці вищої школи донині недостатньо вивчено сутність і зміст дидактичної підготовки магістра, проблеми відповідності якості підготовки випускника вимогам галузевого стандарту вищої освіти, особливості та труднощі у процесі формування професійних компетенцій магістра.

Формулювання мети статті. На основі ретроспективного аналізу процесу становлення ступеневої педагогічної освіти виявити основні тенденції і особливості розвитку змісту та форм педагогічної підготовки магістрів за спеціалізацією «Християнська педагогіка у вищій школі», визначити її теоретико-методичні засади, обґрунтувати перспективний напрямок, основні шляхи вдосконалення цього циклу освіти педагогів як особливого системно-цілісного феномена і органічної складової ступеневої педагогічної освіти, розробити концептуальні засади розвитку педагогічної підготовки магістрів в Україні.

Виклад основного матеріалу. Відповідно до Закону України «Про вищу освіту» (01.07.2014 № 1556-VII) у статті 5 підготовка фахівців з вищою освітою здійснюється за відповідними освітньо-професійними, освітньо-науковими, науковими програмами на таких рівнях вищої освіти: початковий рівень (короткий цикл) вищої освіти; перший (бакалаврський) рівень; другий (магістерський) рівень; третій (освітньо-науковий) рівень; науковий рівень.

Початковий рівень (короткий цикл) вищої освіти відповідає п'ятому кваліфікаційному рівню Національної рамки кваліфікацій і передбачає здобуття особою загальнокультурної та професійно орієнтованої підготовки, спеціальних умінь і знань, а також певного досвіду їх практичного застосування з метою виконання типових завдань, що передбачені для первинних посад у відповідній галузі професійної діяльності.

Перший (бакалаврський) рівень вищої освіти відповідає шостому кваліфікаційному рівню Національної рамки кваліфікацій і передбачає здобуття особою теоретичних знань та практичних умінь і навичок, достатніх для успішного виконання професійних обов'язків за обраною спеціальністю.

Другий (магістерський) рівень вищої освіти відповідає сьомому кваліфікаційному рівню Національної рамки кваліфікацій і передбачає здобуття особою поглиблених теоретичних та/або практичних знань, умінь, навичок за обраною спеціальністю (чи спеціалізацією), загальних засад методології наукової та/або професійної діяльності, інших компетентностей, достатніх для ефективного виконання завдань інноваційного характеру відповідного рівня професійної діяльності.

Третій (освітньо-науковий) рівень вищої освіти відповідає восьмому кваліфікаційному рівню Національної рамки кваліфікацій і передбачає здобуття особою теоретичних знань, умінь, навичок та

інших компетентностей, достатніх для продукування нових ідей, розв'язання комплексних проблем у галузі професійної та/або дослідницько-інноваційної діяльності, оволодіння методологією наукової та педагогічної діяльності, а також проведення власного наукового дослідження, результати якого мають наукову новизну, теоретичне та практичне значення.

Науковий рівень вищої освіти відповідає дев'ятому кваліфікаційному рівню Національної рамки кваліфікацій і передбачає набуття компетентностей з розроблення і впровадження методології та методики дослідницької роботи, створення нових системоутворюючих знань та/або прогресивних технологій, розв'язання важливої наукової або прикладної проблеми, яка має загальнонаціональне або світове значення.

Магістр – це освітній ступінь, що здобувається на другому рівні вищої освіти та присуджується вищим навчальним закладом у результаті успішного виконання здобувачем вищої освіти відповідної освітньої програми. Ступінь магістра здобувається за освітньо-професійною або за освітньо-науковою програмою. Обсяг освітньо-професійної програми підготовки магістра становить 90-120 кредитів ЄКТС, обсяг освітньо-наукової програми - 120 кредитів ЄКТС. Освітньо-наукова програма магістра обов'язково включає дослідницьку (наукову) компоненту обсягом не менше 30 відсотків. Особа має право здобувати ступінь магістра за умови наявності в неї ступеня бакалавра (стаття 5) [5].

Вищий навчальний заклад на підставі освітньо-професійної (освітньо-наукової) програми за кожною спеціальністю розробляє навчальний план, який визначає перелік та обсяг навчальних дисциплін у кредитах ЄКТС, послідовність вивчення дисциплін, форми проведення навчальних занять та їх обсяг, графік навчального процесу, форми поточного і підсумкового контролю. Для конкретизації планування навчального процесу на кожний навчальний рік складається робочий навчальний план, що затверджується керівником вищого навчального закладу. Вищий навчальний заклад у межах ліцензованої спеціальності може запроваджувати спеціалізації, перелік яких визначається вищим навчальним закладом (ст.10) [5].

Зазначене дає підстави для формування мети, змісту, обсягу і завдань педагогічної підготовки магістрів. Безумовно, модель підготовки магістра повинна суттєво відрізнятися від традиційної підготовки бакалавра, спеціаліста, що має на меті підготовку вчителя середньої школи. Так, в Інституті менеджменту та психології ДВНЗ

УМО НАПН України підготовка викладачів у магістратурі здійснюється відповідно до чинних освітньо-кваліфікаційних характеристик та освітньо-професійних програм, затверджених ректором у новому навчальному році. Дисципліни професійної та практичної підготовки викладача університетів і вищих навчальних закладів відображено в навчальному плані магістратури за спеціальністю 8.18010021 – педагогіка вищої школи. Зазначений документ містить нормативні навчальні та елективні дисципліни за вибором професійно-педагогічного змісту. Магістрам викладаються такі дисципліни, як «Теорія та методика професійного навчання», «Педагогіка», «Вікова та педагогічна психологія», «Основи педагогічної майстерності», «Педагогічні технології», «Основи наукових досліджень в педагогіці», «Соціальна психологія», «Розвиток вищої освіти в зарубіжних країнах».

Зміст підготовки спеціаліста згідно з державним стандартом освіти України передбачає соціально-гуманітарну, психолого-педагогічну, фахову й практичну підготовку. Основною метою підготовки магістра-викладача є забезпечення можливості сформувати навички проведення наукової роботи; підготовка до самостійної роботи за спеціальністю, оволодіння спеціальними вміннями викладача як практичного психолога і безпосередньо професійно-педагогічними навичками; методикою навчання спеціальних дисциплін у вищих навчальних закладах; методикою проведення наукового дослідження в галузі природничо-гуманітарних та інженерних наук.

Фахова підготовка в магістратурі передбачає елективні курси. Розрізняють обов'язковий набір дисциплін (за вибором навчального закладу) та за вибором студента. Зміст фахової підготовки магістрантів визначається з урахуванням здійснення виробничих функцій (магістр-викладач, магістр-дослідник) й освітньо-кваліфікаційного рівня, на базі якого здійснюється підготовка майбутніх фахівців. Підготовка магістрів реалізується шляхом упровадження інтегрованих навчальних курсів, які забезпечують системність в оволодінні навчальними дисциплінами, що, у свою чергу, сприяє уникненню повторів навчального матеріалу, поліпшенню організації навчально-виховного процесу, а також упровадженню новітніх технологій навчання.

В Університеті менеджменту освіти диплом магістра за спеціалізацією «Християнська педагогіка у вищій школі» мають змогу отримати випускники Інституту менеджменту освіти та психології на провідній кафедрі управління навчальним закладом та педагогіки вищої школи. Враховуючи актуальність проблеми підготовки таких фахівців

ректорат визначив за необхідне ввести у навчальний процес Інституту менеджменту та психології ДВНЗ «Університет менеджменту освіти» НАПН України дисципліни, які спрямовані на формування духовно-моральних знань, умінь і компетенції майбутніх магістрів-викладачів навчальних дисциплін духовно-морального спрямування.

Згідно з рішенням Колегії Міністерства освіти і науки України від 29 червня 2006 р. протокол №8/1-2, в школах України запроваджено предмет «Основи християнської етики» для 1-11 класів та прийнято концептуальні засади вивчення предметів духовно-морального спрямування, в якому зазначається можливість відкриття відповідних спеціальностей для кадрового забезпечення підготовки спеціалістів з викладання предметів духовно-морального спрямування. Ми вважаємо за потрібне введення до навчального плану підготовки магістрів за спеціалізацією «Християнська педагогіка у вищій школі» наступні навчальні дисципліни: «Основи християнської педагогіки», «Християнська духовність», «Основи християнської моралі і етики», «Методика викладання предметів духовно-морального спрямування».

Починаючи з 2008-2009 навчального року в порядку експерименту Міністерством освіти і науки України запроваджено спеціалізацію «Християнська етика» (лист МОН України від 17.05 2008 р. № 1/11-1825). До переліку вищих навчальних закладів, яким було доручено здійснювати підготовку за спеціалізацією «Християнська етика», було включено кілька ВНЗ, серед яких Український Католицький Університет (лист МОН України від 12.09 2008 р. № 1/11-4302). Однак, до сьогодні професію «Викладач предметів духовно-морального спрямування (вчитель основ християнської етики)» не внесено до Державного класифікатора професій «Викладач предметів духовно-морального спрямування (вчитель християнської етики)» за підрозділом «23 – Викладачі».

Вирішення цього питання надасть викладачам предметів духовно-морального спрямування та вчителям християнської етики відповідний соціальний статус, державну програму фахової підготовки, можливість атестації та підвищення фахового рівня. Також це дасть змогу університетам впровадити програми підготовки фахівців у даній ділянці на освітньо-кваліфікаційних рівнях «бакалавр» та «магістр».

Проблема стандартизації у підготовці майбутніх магістрів за спеціалізацією «Християнська педагогіка у вищій школі» виникає під час розробки освітньо-кваліфікаційної характеристики випускника вищого навчального закладу (ОКХ), що має бути державним нормативним документом, в якому узагальнюється зміст освіти, тобто

відображаються цілі освітньої та професійної підготовки, визначається місце магістра педагогіки вищої школи з відповідною спеціалізацією у структурі господарства держави і вимоги до його компетентності, інших соціально важливих властивостей та якостей.

Відмітимо, що такий стандарт має бути варіативною складовою у галузевій компоненті державних стандартів вищої освіти, в якій узагальнюються вимоги з боку держави, християнського духовенства, світового співтовариства та споживачів випускників до змісту освіти і навчання. Також ОКХ відображає соціальне замовлення на підготовку фахівця з урахуванням аналізу професійної діяльності випускника вищого навчального закладу – магістра педагогіки вищої школи і державні та духовно-моральні вимоги до властивостей та якостей особи, яка здобула базову вищу освіту відповідного фахового спрямування та спеціалізації «Християнська педагогіка у вищій школі».

Враховуємо той факт, що стандарт використовується при:

- визначенні первинних посад випускників вищих навчальних закладів та умов їхнього використання;
- визначенні об'єкта, цілей освітньої та професійної підготовки;
- розробці та корегуванні освітньо-професійної програми підготовки магістрів з напрямку «Педагогіка вищої школи»;
- розробці засобів діагностики рівня освітньо-професійної підготовки магістра за спеціалізацією «Християнська педагогіка у вищій школі»;
- визначенні змісту навчання як бази для опанування новими спеціальностями, кваліфікаціями;
- визначенні змісту навчання у системі перепідготовки та підвищення кваліфікації;
- атестації випускників вищих навчальних закладів та сертифікації фахівців;
- укладанні договорів або контрактів щодо підготовки фахівців;
- професійній орієнтації здобувачів фаху;
- визначенні критеріїв професійного відбору;
- прогнозуванні потреби у фахівців відповідної спеціальності та освітньо-кваліфікаційного рівня і при плануванні їхньої підготовки;
- обґрунтуванні переліків спеціальностей та спеціалізацій вищої освіти;
- визначенні кваліфікації фахівців;
- розподіленні та аналізі використання випускників вищих навчальних закладів.

Також відмітимо, що фахівці освітньо-кваліфікаційного рівня «магістр» за спеціалізацією «Християнська педагогіка у вищій школі».

Вважаємо, що узагальненим об'єктом діяльності цієї спеціалізації має бути освітньо-консультативна діяльність в наукових, освітніх, пенітенціарних, медичних, соціальних, культурних, релігійних, консультаційних організаціях та установах; у підрозділах органів державної влади, муніципальному управлінні. Професійна діяльність магістра педагогічної освіти за спеціалізацією «Християнська педагогіка у вищій школі» на первинних посадах полягає у:

– реалізації освітньої, соціально-виховної, апологетичної, полімізаційної, дипломатичної, діагностичної, профілактичної та консультативної функцій;

– прийнятті оперативних рішень в межах своєї компетенції;

– функціональній та інформаційній підготовці програм діяльності у підрозділах органів державного та муніципального управління при освітніх, наукових, медичних, соціальних, громадських, професійних, політичних, релігійних, культурних організаціях;

– забезпеченні координації діяльності у підрозділах органів державного та муніципального управління при освітніх, наукових, медичних, соціальних, громадських, професійних, політичних, культурних організаціях тощо;

– управлінні діяльністю підлеглими.

Основні напрями професійної діяльності – освітній, виховний, розвивальний, консультативний, комунікативний, організаційний. Магістр за спеціалізацією «Християнська педагогіка у вищій школі» за умов набуття відповідного досвіду може адаптуватися до таких напрямів суміжної професійної діяльності: дослідницький, адміністративний та ін.

Подаємо пропозицію навчальних закладів, де можуть працювати магістри та сфери діяльності, які б міг здійснювати викладач предметів духовно-морального спрямування. Навчальні заклади, де можуть працювати магістри зі спеціальності «Педагогіка вищої школи», кваліфікації 231 «Викладач університетів та вищих навчальних закладів» спеціалізації «Християнська педагогіка у вищій школі»:

- 1) професійні академії та вищі навчальні заклади;
- 2) вищі навчальні та виховні заклади Церков та релігійних громад;
- 3) міжнародні і зарубіжні вищі навчальні заклади.

Сфера діяльності викладача предметів духовно-морального спрямування:

- 1) організація та проведення дозвілля у вищих навчальних закладах;
- 2) організація та проведення духовно-просвітницької роботи зі студентською молоддю на основі християнського вчення;
- 3) надання консультативних послуг майбутнім студентам, установам та організаціям з питань духовно-морального розвитку і освіти;
- 4) організація і проведення бесід з духовно-моральної тематики зі студентами;
- 5) організація та проведення роботи з духовно-морального виховання зі студентською молоддю;
- 6) забезпечення активного впливу на ствердження духовно-моральних цінностей студентів, сприяння створенню умов для духовно-морального розвитку особистості;
- 7) розробка методичних та наочних матеріалів для викладання предметів духовно-морального спрямування.

Також відповідно до класифікатора ДК 009-96 за спеціальністю специфічних категорій 8.000005 «Педагогіка вищої школи», кваліфікації 231 «Викладач університетів та вищих навчальних закладів» окрім педагогічної роботи, здатний виконувати зазначену професійну роботу:

Виробничі функції, типові задачі діяльності та уміння, якими повинні володіти випускники вищого навчального закладу (ОКХ):

1.10 (с.15 Галузевого стандарту вищої освіти України) на підставі цілей та змісту навчання за певним структурним елементом програми з урахуванням визначених особливостей дидактичної задачі за певними методиками:

1.10.01 – визначати методи християнського навчання;

1.10.02 – визначати засоби християнського навчання;

1.10.03 – розробляти лист основного змісту навчання та структуру навчального матеріалу;

1.10.04 – розробляти опорні конспекти;

1.10.05 – розробляти схему орієнтовної основи дій.

Підготовка магістрів за спеціалізацією «Християнська педагогіка у вищій школі» 1801 «Специфічні категорії» за спеціальністю 8.18010021 «Педагогіка вищої школи» кваліфікації «викладач університетів та вищих навчальних закладів» за заочною формою навчання відбувається на кафедрі управління навчальним закладом та педагогіки вищої школи

впродовж трьох семестрів (півтора роки), ступінь магістра отримують після захисту наукової магістерської роботи та має свої особливості.

Проаналізувавши навчальну програму магістрів за спеціалізацією «Християнська педагогіка у вищій школі», виявили, що магістри засвоюють основи християнської педагогіки, основи християнської етики і моралі, основи християнської духовності, технології і методики викладання навчальних дисциплін духовно-морального спрямування у загальноосвітній і вищій школах.

Усі заняття, які відбуваються в процесі магістерської підготовки, за формами організації навчання можна поділити на лекції, практичні, семінарські заняття (*ćwiczenia*), а також заняття, які потребують додаткової самостійної підготовки магістрів (*konwersatorium*). До занять такого типу студенти повинні готуватися заздалегідь, багато читати, самостійно засвоювати матеріал, підібраний викладачем. Головною метою цих занять є обговорення важливих проблем програми курсу методом дискусії, прослуховування рефератів студентів, перегляду їхніх презентацій. Заняття такого характеру потребують сумлінної підготовки студента, вимагають від викладача проведення частих консультацій з метою підвищення рівня підготовки магістра. Цікавою і нетиповою є і така форма навчання як лекція монографічна (*Wykład monograficzny*). Викладач, який будує свій курс за вимогами цієї форми організації навчання, ретельно добирає дидактичний матеріал лекції, посилається на власні дослідження, наукові доробки, уміщує своє бачення досліджуваної проблеми, трактує власний, авторський, підхід до конкретної проблеми з християнської педагогіки.

Проілюструємо програму дисципліни «Основи християнської педагогіки» (75 год), яку магістранти вивчають два семестри. Метою і завданням спеціалізації «Християнська педагогіка у вищій школі» є професійна підготовка майбутніх викладачів до якісного викладання християнської педагогіки у вищих навчальних закладах через поглиблення знань із християнської теології та християнської етики і моралі; методики викладання навчальних дисциплін духовно-морального спрямування; розвиток відповідних здібностей та навичок через проходження навчально-педагогічної практики в наукових, освітніх, пенітенціарних, медичних, соціальних, культурних, релігійних, консультаційних організаціях та установах; у підрозділах органів державної влади, муніципальному управлінні відповідно до основної спеціальності.

Завданнями спеціалізації «Християнська педагогіка у вищій школі» нами визначається:

– навчання основам християнської теології та християнської духовності, етики і моралі, необхідних для набуття кваліфікації викладача християнської педагогіки у вищій школі;

– забезпечення розвитку відповідних здібностей та навичок шляхом вивчення теоретичних курсів та проходження навчально-виробничої практики;

– ознайомлення із сучасним станом гуманітарної сфери України, з нормативно-правовим забезпеченням освіти та правовою базою викладання курсів духовно-морального спрямування в освітніх закладах, з актуальними питаннями безпеки життєдіяльності особистості у суспільстві;

– озброєння знаннями про технології і методики викладання курсів духовно-морального спрямування; формами та методами проведення святкових заходів спільно із батьками, педагогічним колективом освітнього закладу, громадськістю;

– підготовка до інноваційної творчої діяльності, що спрямована на відродження загальнолюдських та національних цінностей в умовах розбудови ринкової економіки;

– забезпечення розуміння майбутніми викладачами педагогіки вищої школи сутності християнської традиції, особливостей християнського виховання, враховуючи духовно-моральні проблеми українського суспільства та відмінності етичних настанов в інших релігійних віровченнях.

Очікуваними результатами, на нашу думку, мають бути виконання магістрантами після набуття знань і вмінь таких вимог:

1) поглиблене знання теологічних основ християнської педагогіки;
2) розуміння значення християнських цінностей у сучасному світі та орієнтація побудови освітнього процесу на основі українських християнських історичних традицій;

3) сприяння подальшому розвитку знань із християнської педагогіки та удосконалення навичок викладання християнської етики і моралі, християнської духовності в освітніх закладах;

4) реалізація внутрішньої потреби майбутніх викладачів вищої школи творити добро та здійснювати моральні вчинки як дієвих носіїв християнської моральності у суспільстві;

5) створення умов для ознайомлення студентської молоді з історією християнської культури та залучення їх до духовно-моральних цінностей християнської традиції;

6) сприяння зростанню духовно-моральних якостей магістрантів та формування у них критичного ставлення до деструктивних культур і сект.

У програму підготовки магістрантів Університету менеджменту освіти НАПН України введено блок дисциплін психолого-педагогічного циклу («Психологія вищої школи» та «Педагогіка вищої школи»), які спільно з курсами «Методика викладання навчальних дисциплін духовно-морального спрямування у вищій школі», «Методика викладання курсів духовно-морального спрямування у загальносередній школі» сприяють сформуванню досконалого рівня компетенцій викладача християнської педагогіки, оскільки уміщують обов'язкову педагогічну асистентську практику.

Серед численних завдань, які є водночас важливими і складними, вища школа ставить першочергове завдання – не лише навчити студентів основ певних дисциплін, але й сформувати професійні компетенції. Особливістю підготовки магістра-педагога є засвоєння основних компетенцій викладача вищої школи. Це повинні бути не тільки професійні компетенції, які пов'язані з технікою викладача (технічні, спеціальні), а передусім практично-моральні компетенції. Тому процес підготовки випускника до виконання професійних обов'язків має бути зорієнтований на формування особистості студента, його співіснування з одногрупниками та їхнє спільне функціонування у вищому закладі [5].

Такий підготовці сприяють дисципліни психолого-педагогічного циклу. Впровадження компетентісного підходу в освіті зумовлено такими важливими моментами суспільного розвитку, які пов'язані з загальноєвропейською та світовою тенденціями інтеграції та глобалізації економіки; необхідністю гармонізації європейської системи вищої освіти; зміною освітньої парадигми тощо [6].

Такий підхід в освіті повинен змінити всю систему загальноосвітньої та професійної школи України, створити умови для переходу до нового типу навчання та виховання. Це має докорінно змінити і систему підготовки магістра в Україні, програма підготовки якого сьогодні в стадії доопрацювання. У процесі навчання у магістра має бути сформовано чотири групи компетенцій: соціально-особистісні, загальнонаукові, інструментальні та професійні. Діяльність магістра-

викладача християнської педагогіки вищої школи відбувається у площині предметного поля «християнська педагогіка і психологія», тому основні дисципліни, які він має засвоїти за півтора роки, присвячені головним закономірностям і тенденціям розвитку психолого-педагогічних та біблійно-теологічних наук. Підготовка магістра-викладача християнської педагогіки вимагає і педагогічної підготовки. Студенти мають можливість поглибити свої знання, сформувати професійні вміння та навички на заняттях з «Педагогіки вищої школи», «Дидактичних систем у вищій освіті», «Моделювання освітньої діяльності». «Методик викладання навчальних дисциплін духовно-морального виховання у вищій школі», а також упродовж восьмирічної педагогічної (асистентської) практики.

Висновки. Отже, важливим напрямом підготовки магістрів-викладачів педагогіки у вищій школі за спеціалізацією «Християнська педагогіка у вищій школі» ДВНЗ є поглиблення конструктивного діалогу між представниками богословської та світської науки, розроблення нових наукових напрямків співпраці, підготовка навчально-методичних посібників, підручників, концепцій виховання та освіти, які, б з одного боку, враховували християнські традиції, а з іншого, тенденції розвитку сучасної науки. Викладачі християнської педагогіки покликані постійно шукати нові шляхи до пізнання Істини, знаходити ключі до сердець та розуму студентської молоді. Ефективна національна система вищої освіти є не тільки найважливішим, ключовим напрямом роботи вищого навчального закладу, а найважливішим ресурсом, засобом розвитку священної місії сучасної освіти.

Література

1. ДК 003:2010 Національний класифікатор України «Класифікатор професій».
2. ДК 009:2010 Національний класифікатор України класифікація видів економічної діяльності.
3. ДСВО 01-98 Перелік напрямів та спеціальностей, за якими здійснюється підготовка фахівців у вищих навчальних закладах за відповідними освітньо-кваліфікаційними рівнями.
4. ДСВО 02-98 Перелік кваліфікацій за відповідними освітньо-кваліфікаційними рівнями.
5. Закон України «Про вищу освіту» [http://kntu.net.ua/index.php / rus/Struktura/Podrazdeleniya/Navchal-nij-viddil/Normativna-baza/Zakon-Ukrayini-pro-vischu-osvitu-vid-1.07.2014-roku-1556-VII](http://kntu.net.ua/index.php/rus/Struktura/Podrazdeleniya/Navchal-nij-viddil/Normativna-baza/Zakon-Ukrayini-pro-vischu-osvitu-vid-1.07.2014-roku-1556-VII)
6. Гриньова М. В. Проект підготовки магістра напряму «Педагогічна освіта» спеціальності «Християнська етика» на кафедрі педагогічної майстерності

- та менеджменту Полтавського педуніверситету / М.В.Гриньова // Стратегія духовного розвитку України: єдність духу в союзі миру. III Покровські міжнародні місіонерсько-просвітницькі читання (26-28 жовтня 2010 р.): 36. матер. – Полтава: ТОВ «АСМІ», 2010. – С. 24-31.
7. Мачинська Н. І. Педагогічна освіта магістрантів вищих навчальних закладів непедагогічного профілю: монографія / Н. І. Мачинська; за ред. докт. пед. наук, проф., член-кор. НАПН України С. О. Сисоевої. – Львів: ЛьвДУВС, 2013. – 416 с.
 8. Сіданіч І. Християнська педагогіка : навч. посіб. / О. Кислашко, І. Сіданіч. – К. : Духовна вісь, 2015. – 510 с.
 9. Сіданіч І. Л. Уроки виховання характеру : навч. посіб. / І. Сіданіч, Ф. Армор. – К. : ВБФ «Східноєвропейська місія», 2015. – 58 с.
 10. Сіданіч І. Л. Християнська етика в українській культурі. Програма для учнів 5 – 9-х класів / Ірина Сіданіч, Галина Красікова та ін. // Шкільний світ. – 2015(712). – № 8. – С. 8–38.

МАГИСТЕРИУМ ДЛЯ ПОДГОТОВКИ ПРЕПОДАВАТЕЛЕЙ ПО СПЕЦІАЛІЗАЦІЇ «ХРИСТИАНСЬКА ПЕДАГОГІКА В ВИСШІЙ ШКОЛІ»

И.Л. Сиданич

Рассмотрено специфику организации магистерской подготовки будущих преподавателей высшей школы в условиях реформирования национального образования. Определены особенности введения специализации «Христианская педагогика в высшей школе» в учебный план подготовки магистра в области знаний 1801 «Специфические категории» по специальности 8.18010021 «Педагогика высшей школы» квалификации «преподаватель университетов и высших учебных заведений» по заочной форме обучения.

Ключевые слова: магистратура, специализация, содержание образования, христианская педагогика в высшей школе.

MAGISTERIUM THE TRAINING WITH SPECIALIZATION «CHRISTIAN PEDAGOGY IN HIGHER EDUCATION»

I. Sidanich

The specificity for masters pedagogy of higher education in terms of reforming higher education. The features of the introduction of specialization «Christian education in high school» curriculum to master the field of knowledge 1801 «Specific categories» specialty 8.18010021 «Pedagogy of higher school» qualification «teacher of universities and higher educational institutions» for distance learning.

Key words: magistratura, specialization, the content of education, Christian education in high school.

Сіданіч Ірина Леонідівна – доктор педагогічних наук, професор кафедри управління навчальним закладом та педагогіки вищої школи Інституту менеджменту та психології ДВНЗ «Університет менеджменту освіти» НАПН України (м. Київ, Україна).

E-mail: 2363395@ukr.net

Sidanich Iryna Leonidivna - Doctor of Pedagogical Sciences, Professor of the Chair of Management of the Higher Educational Establishment and Higher School Pedagogy of the Institute of Management and Psychology of the State Higher Educational Establishment «University of the Education Management» of National Academy of Pedagogical Sciences of Ukraine (Kyiv, Ukraine).

E-mail: 2363395@ukr.net

УДК 378.048.2

ГУМАНІСТИЧНІ ХАРАКТЕРИСТИКИ ПЕДАГОГІЧНОЇ СВІДОМОСТІ МАЙБУТНІХ ВИКЛАДАЧІВ ВИЩИХ ШКІЛ

Н. С. Сідаш

В статті досліджуються гуманістичні характеристики педагогічної свідомості у майбутніх викладачів вищих шкіл як одна з найактуальніших проблем системи вищої педагогічної освіти. Доведено, що формування педагогічної свідомості майбутніх викладачів вищих шкіл неодмінно пов'язано з такими основними якісними характеристиками, як гуманістичність, рефлексивність, креативність та діалогічність.

Ключові слова: педагогічна свідомість, майбутні викладачі вищих шкіл, гуманістичні характеристики педагогічної свідомості, рефлексивність, креативність, діалогічність.

Постановка проблеми в загальному вигляді та її зв'язок з важливими науковими і практичними завданнями. Розвиток суспільства невід'ємно пов'язаний з розвитком освіти. На сучасному етапі прогресивний розвиток педагогічної освіти країни тісно пов'язаний з освітньою діяльністю вищої школи, зокрема, з підготовкою майбутніх викладачів. Останні ж покликані сьогодні підготувати таке покоління, яке здатне втілювати в життя найкращі цінності суспільства. На нашу думку, викладач вищої школи повинен мати сукупність таких цінностей, як моральність, гуманістичність, толерантність, чесність, відповідальність, справедливість, твердість